

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny

Szkoła Podstawowa im. św. Jana Kantego w Białej Niżnej

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 48 ust. 1, art. 54 ust. 3-4, art. 70 ust. 1.
- Program polityki prorodzinnej państwa.
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm., art. 33).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lipca 2017 r. w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego, publicznej placówki kształcenia praktycznego oraz publicznego ośrodka doksztalcania i doskonalenia zawodowego (Dz.U. 2017 poz. 1451).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. 2017 nr 0 poz. 1117).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022 (Dz.U. 2017 nr 0 poz. 458)
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 marca 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2016 poz. 487).
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 maja 1998 r. w sprawie przeciwdziałania i zwalczania zjawisk patologicznych wśród nieletnich.
- Rezolucja Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. w sprawie opracowania rządowego programu zapobiegania i eliminowania zjawiska wykorzystania seksualnego nieletnich (Monitor Polski Nr 50 poz. 476).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r. poz. 546).
- Ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. poz. 1331).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015 poz. 1390).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 nr 0 poz. 1591).
- 18. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 nr 0 poz. 356).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2017 nr 0 poz. 1578).
- 21. Statut Szkoły (ewaluowany na bieżąco zgodnie z rozporządzeniami MEN).
- 22. Szkolny Zestaw Programów Nauczania.

Wstęp

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny realizowany w Szkole Podstawowej w Białej Niżnej opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez radę pedagogiczną, radę rodziców i samorząd uczniowski, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły i wewnątrzszkolnym systemem oceniania. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Program wychowawczo-profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników ewaluacji zewnętrznej

- wyników ewaluacji wewnętrznej
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczego i programu profilaktyki realizowanych w roku szkolnym 2016/2017,
- wniosków i analiz (np. wnioski z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych itp.),
- innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły (np. koncepcja funkcjonowania i rozwoju szkoły opracowana przez dyrektora, uwagi, spostrzeżenia, wnioski nauczycieli, uczniów, rodziców).

Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, rada rodziców, samorząd uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- współodpowiedzialność za efekty realizacji programu,
- inne (ważne dla szkoły, wynikające z jej potrzeb, specyfiki na przykład: klasa specjalna, klasy integracyjne).

I. Misja szkoły

Tworzymy szkołę, w której każdy uczeń odnosi sukcesy na miarę swoich możliwości.

WIZJA

1. Zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa na terenie szkoły.
2. Zapewnienie warunków do zdobywania wiedzy dzieciom zdrowym i niepełnosprawnym poprzez edukację włączającą.
3. Organizowanie atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych.
4. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za siebie, innych i otoczenie.

5. Poprawa bazy placówki i dostosowanie do potrzeb dzieci niepełnosprawnych.
6. Stwarzanie dzieciom możliwości uczestnictwa w kulturze współczesnej poprzez bezpośrednie obcowanie ze sztuką.
7. Zapewnienie dzieciom opieki psychologiczno – pedagogicznej, zdrowotnej i socjalnej.
8. Wspieranie rodziny w jej zadaniach wychowawczych.
9. Rozwijanie postaw patriotycznych u dzieci.
10. Ukazywanie oraz promowanie piękna tradycji i kultury regionalnej.
11. Rozwijanie szacunku dla dobra wspólnego i postaw prospołecznych.
12. Stwarzanie warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu.
13. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby środowiska.
14. Kształtowanie wrażliwości postawy wobec świata przyrody.
15. Przygotowanie do świadomego korzystania z Internetu.
16. Angażowanie rodziców w życie szkoły i poprawę jej bazy.

II. Sylwetka absolwenta naszej szkoły

Będziemy dążyć do tego, aby nasz absolwent:

POTRAFIŁ:

1. dbać o swoje zdrowie (właściwie zaplanować czas pracy i wypoczynku, wypoczywać aktywnie, zdrowo się odżywiać i nie ulegać nałogom),
2. uczyć się korzystać z różnych źródeł informacji,
3. doceniać cudzą pracę oraz szanować własność innych,
4. dbać o estetykę i porządek wokół siebie,
5. panować nad własnymi emocjami, zwłaszcza nad agresją słowną i fizyczną,
6. wykazywać się postawą tolerancji wobec uczniów niepełnosprawnych,
7. doceniać i szanować nauczycieli, rodziców, członków rodziny, osoby starsze i rówieśników.

BYŁ:

1. przygotowany do dalszej edukacji, ciekawy świata i aktywny intelektualnie,
2. kulturalny i koleżeński, właściwie zachowywał się wobec dorosłych i rówieśników,
3. wrażliwy na potrzeby innych, w tym niepełnosprawnych kolegów, podejmował pracę w wolontariacie,
4. uczciwy, nie kłamał i szanował cudzą własność,
5. odpowiedzialny za swoje czyny i słowa,
6. tolerancyjny, wykazywał zrozumienie dla osób niepełnosprawnych oraz innych religii, ras i kultur,
7. patriotą (szanował i kochał swój kraj),

8. świadomy konieczności dbania o środowisko naturalne i odpowiedzialność człowieka za los zwierząt.

1. Szkoła stwarza dzieciom bezpieczne i optymalne warunki do rozwoju postaw ważnych dla współczesnego człowieka i obywatela.
2. Szkoła jest znana w środowisku jako placówka zapewniająca wysoki standard edukacji.
3. Kadre tworzy zespół nauczycieli nastawionych innowacyjnie, którzy chętnie się dokształcają i doskonalą oraz współpracują ze sobą.
4. Placówka jest otwarta na środowisko i współpracę ze strukturami samorządowymi i innymi organizacjami działającymi na rzecz edukacji i pomocy społecznej.

III. Cele ogólne

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
- 2) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.
- 3) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- 4) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- 5) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
- 6) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków

odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- 2) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
- 3) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej,
- 4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- 1) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- 2) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- 3) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
- 4) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- 5) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- 6) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,

- 7) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- 8) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.
- 9) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- 10) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.
- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- 3) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych,
- 4) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- 1) wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków

odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,

- 2) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.
- 3) wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych,

Działania te obejmują w szczególności:

- 1) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- 2) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii,
- 3) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- 4) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- 5) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

W bieżącym roku szkolnym najważniejsze działania w pracy wychowawczej są ukierunkowane na:

- wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej i twórczej,
- przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej (szkole, klasie),
- wzbudzanie poczucia przynależności do grupy,
- rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
- budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,
- przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
- przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych,
- troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców.

Zadania profilaktyczne programu to:

- zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole,
- znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- kształtowanie nawyków prozdrowotnych,
- rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, alkoholu i narkotyków),
- eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej,
- niebezpieczeństwa związane z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość,
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem.

IV. Struktura oddziaływań wychowawczych

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,

- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

2. Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą rodziców ,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

3. Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,
- prowadzą działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia stosownie do jego potrzeb i możliwości każdego ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych między innymi zajęcia logopedyczne, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne i zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze i zajęcia rozwijające zainteresowania.

4. Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,

- przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem i psychologiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych

5. Zespół wychowawców:

- opracowuje projekty procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, zasad współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów, propozycje modyfikacji zasady usprawiedliwiania nieobecności, karania, nagradzania, wystawiania ocen zachowania i innych,
- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawcy,
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły,
- inne, wynikające ze specyfiki potrzeb danej szkoły.

6. Pedagog szkolny/psycholog:

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach np. zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, terapia psychologiczna
- współpracuje z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,

- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,
- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, z asystentami rodziny, z kuratorami rodzinnymi z sądu rodzinnego, z gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych

7. Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- uczestniczą w warsztatach z pomocy psychologiczno - pedagogicznej
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- rada rodziców uchwalanie w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.

8. Samorząd uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z Zespołem Wychowawców i Radą Pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję i historię,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

V. Kalendarz uroczystości szkolnych w roku szkolnym 2017/2018

- uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego
- sprzątanie świata
- ślubowanie klasy pierwszej,
- Dzień Edukacji Narodowej,
- Święto Patrona szkoły – 130 – lecie szkoły
- Święto odzyskania Niepodległości,
- Andrzejkki,
- Mikołajki,

- Wigilia dla samotnych i chorych,
- Dzień babci i dziadka,
- Zabawa karnawałowa,
- Misterium Wielkanocne,
- Autyzm bliżej nas,
- Rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja,
- Dzień Rodziny Piknik Rodzinny,
- Dzień Dziecka,
- Zakończenie roku szkolnego.

VI. Szczegółowe cele wychowawcze do realizacji w roku szkolnym 2017/2018

OBSZAR ROZWOJU INTELEKTUALNEGO

1. Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów.
2. Wszyscy uczniowie wymagający wsparcia uzyskują pomoc w odpowiedniej formie.

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNEGO:

1. Integracja zespołów klasowych. Przeprowadzenie zajęć integracyjnych w klasach I.
2. Rozumienie i respektowanie obowiązujących norm.
3. **Rozwijanie postaw prospołecznych i działań w zakresie wolontariatu.**
 - **w terminie do 30 września 2017 r. samorząd uczniowski wyłoni radę wolontariatu,**
 - **rada wolontariatu opracuje program szkolnego wolontariatu do 10 października 2017r.**

OBSZAR ROZWOJU FIZYCZNEGO

1. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.
2. W I semestrze wszyscy wychowawcy przeprowadzą co najmniej 2 godziny zajęć sprzyjających kształtowaniu postaw prozdrowotnych.
3. 100% uczniów jest świadomych zależności pomiędzy odpowiednim stylem życia a zdrowiem.

OBSZAR ROZWOJU EMOCJONALNEGO

1. Kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby.
2. Przeprowadzenie cyklu zajęć (2 godziny) psychoedukacyjnych w klasach 1 -3 i 4 -7 na temat umiejętności samooceny i rozpoznawania swoich predyspozycji.

OBSZAR ROZWOJU DUCHOWEGO

1. Upowszechnienie wiedzy na temat obowiązujących w szkole norm i wartości.

2. Do 15 października 2017 r. wychowawcy zapoznają uczniów i rodziców z systemem wartości przyjętych w koncepcji pracy szkoły oraz regulacjami prawa wewnątrzszkolnego.

VII. Harmonogram działań

SFERA	Zadania	Forma realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin
INTELEKTUALNA	Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów	Przeprowadzanie w klasach diagnoz i ankiet wstępnych, obserwacje podczas bieżącej pracy	nauczyciele, wychowawcy	Wrzesień 2017
	Rozwijanie zainteresowań i zdolności uczniów	Przygotowanie propozycji zajęć w zespołach przedmiotowych, prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, warsztatów, konkursów, wyjścia do muzeum, teatru, na wystawy, udział w życiu kulturalnym miasta, przygotowanie programów artystycznych na uroczystości szkolne, prezentowanie talentów na forum szkoły,	dyrektor nauczyciele wychowawcy pedagog psycholog nauczyciel świetlicy	zgodnie z harmonogramem zajęć prowadzonych przez konkretne osoby Zgodnie z kalendarzem szkolnych uroczystości określających terminy konkretnych przedsięwzięć i osoby odpowiedzialne za ich przygotowanie
		Szkolenie rady pedagogicznej z zakresu aktywnych metod pracy, udzielania pomocy psychologiczno - pedagogicznej dla uczniów o specjalnych potrzebach	dyrektor koordynator WDN pracownicy poradni psychologiczno pedagogicznej wychowawca klasy specjalnej	Zgodnie z terminami obserwacji lekcji ustalonym w planie nadzoru pedagogicznego

		edukacyjnych. Przeprowadzenie przez nauczycieli zajęć lekcyjnych z wykorzystaniem aktywizujących metod pracy	dyrektor nauczyciele	
	Rozwijanie umiejętności rozpoznawania własnych uzdolnień	zajęcia z orientacji zawodowej	wychowawcy, pedagog szkolny doradca zawodowy	zgodnie z harmonogramem zajęć w poszczególnych klasach
	Kształtowanie postawy twórczej	Konkursy, akademie i uroczystości szkolne, otwarte imprezy środowiskowe np. piknik szkolny	wychowawcy, nauczyciele	Zgodnie z harmonogramem
	Podnoszenie efektów kształcenia poprzez uświadamianie wagi edukacji i wyników egzaminów zewnętrznych	lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce, szkolne i poza szkolne, gminne konkursy. Prymus frekwencji i prymus osiągnięć edukacyjnych	Wychowawcy, Nauczyciele Pedagog psycholog	zajęcia zgodnie z harmonogramem , opracowanie regulaminów konkursów Ogłoszenie wyników konkursu prymus frekwencji klasy i szkoły i prymus osiągnięć edukacyjnych klasy i szkoły na zakończenie roku szkolnego
	Uczenie planowania i dobrej organizacji własnej pracy	lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce, praktyczne sposoby zarządzania czasem na warsztatach prowadzonych przez pedagoga szkolnego, psychologa	koordynator np. pedagog szkolny , psycholog, wychowawcy,	zgodnie z harmonogramem zajęć
MORAL NA	Kształtowanie szacunku do ludzi, wrażliwości na	działalność charytatywna, wolontariat szkolny Powołanie Rady	opiekun samorządu szkolnego Monika Kosińska i Anna	zgodnie z harmonogramem zajęć

	potrzeby drugiego człowieka, prawidłowe rozumienie wolności jednostki oparte na poszanowaniu osoby ludzkiej	Wolontariatu. Opracowanie Program Szkolnego Wolontariatu	Maciaszek, pedagog i psycholog szkolny	
	Rozwój poszanowania dziedzictwa narodowego i kształtowanie świadomości narodowej. Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych	świętowanie rocznic i wydarzeń patriotycznych, lekcje wychowawcze na temat patriotyzmu, wycieczki	Nauczyciele, wychowawcy	zgodnie z kalendarzem uroczystości i personalną odpowiedzialnością za konkretne działanie
	Poznanie kultury rodzimej, zaznajamianie z kulturą regionu	wycieczki, tematyczne lekcje wychowawcze,	Nauczyciele, wychowawcy	terminy konkretnych wycieczek planowanych przez wychowawców i nauczycieli
	Poznanie dorobku kulturalnego Europy, świata, wykształcenie postawy tolerancji i szacunku dla innych narodów, kultur, religii	lekcje wychowawcze i zajęcia przedmiotowe poświęcone tej tematyce, wycieczki	nauczyciele, wychowawcy	zgodnie z programem nauczania
	Uczenie właściwego pojęcia tolerancji, odwagi w reagowaniu na niesprawiedliwość, krzywdę drugiego człowieka, agresję.	warsztaty organizowane przez pedagoga szkolnego, lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce, spotkanie informacyjno -	pedagog szkolny, psycholog wychowawcy klas specjaliści z PPP	zgodnie z harmonogramem

	Włączenie się w Międzynarodowy Dzień Autyzmu	edukacyjne dla dzieci i młodzieży na temat autyzmu.		
	Promowanie zdrowego stylu życia	Dzień Sportu, zajęcia o zdrowym stylu odżywiania się oraz znaczeniu ruchu w życiu człowieka prowadzone przez wychowawców, program sanepidu Trzymaj Formę	nauczyciel WF, nauczyciele biologii i wychowania fizycznego wychowawcy klas	zgodnie z harmonogramem
SPOŁECZNA	Kształtowanie przekonania o społecznym wymiarze istnienia osoby ludzkiej, a także o społecznym aspekcie bycia uczniem szkoły	Omówienie zasad statutu szkoły i regulaminów szkolnych, lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce.	wychowawcy	zgodnie z harmonogramem
	Uczenie działania zespołowego, tworzenia klimatu dialogu i efektywnej współpracy, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów. Uczenie zasad samorządności i demokracji	Warsztaty z zakresu komunikacji społecznej, pracy w zespole, funkcjonowania wśród innych, analizy sytuacji problemowych i możliwości ich konstruktywnego rozwiązywania. Wybory do samorządu uczniowskiego/wybory samorządów klasowych, bieżąca kontrola ich działalności, wybory opiekuna samorządu uczniowskiego.	pedagog szkolny Opiekunowie SU Wychowawcy klas	zgodnie z harmonogramem zajęć. Zgodnie z programem zajęć.

	Doskonalenie kultury słowa i bycia.	Godziny wychowawcze, pogadanki	pedagog szkolny, nauczyciele wychowawcy	Cały rok szkolny
	Kształtowanie postawy szacunku wobec środowiska naturalnego	Udział w akcji sprzątanie świata. wycieczki krajoznawcze, udział w akcjach charytatywnych na rzecz zwierząt,	nauczyciele Samorząd Uczniowski Wychowawca klasy specjalnej	Cały rok szkolny
	Kształtowanie aktywnej postawy wobec przyszłej pracy zawodowej oraz wymagań rynku pracy. Współpraca z Urzędem Pracy oraz innymi instytucjami w celu uzyskania informacji o sytuacji na lokalnym rynku pracy	warsztaty dla klasy siódmej prowadzone przez doradcę zawodowego, nauka poszukiwania pracy, analizy ofert, nauka wypełniania dokumentów związanych z podjęciem pracy zawodowej, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej przed podjęciem pracy	pedagog szkolny, nauczyciel doradztwa zawodowego	drugie półrocze zgodnie z harmonogramem zajęć opracowanym przez doradcę zawodowego
	Systematyczne monitorowanie frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych. Zwiększenie współpracy z rodzicami w zakresie kontroli obowiązku szkolnego	analiza frekwencji uczniów systematyczne informowanie rodziców o absencji uczniów, wywiadówki, indywidualne spotkania z rodzicami,	Dyrektor Wychowawcy Nauczyciele Pedagog szkolny	Cały rok szkolny

EMOCJONALNA	Nauka nabywania świadomości własnych słabych i mocnych stron, kształtowanie samoakceptacji, budowanie poczucia własnej wartości	warsztaty dla uczniów prowadzone przez specjalistów z PPP lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce – wskazanie konkretnych zajęć	pedagog szkolny specjaliści z PPP	zgodnie z konkretnymi terminami dla poszczególnych oddziałów
	Kształcenie umiejętności rozwiązywania problemów bez użycia siły	lekcje wychowawcze z wykorzystaniem filmu o agresji i jej unikaniu	Pedagog Psycholog wychowawcy	zgodnie z konkretnymi terminami dla poszczególnych oddziałów

VIII. Treści wychowawczo - profilaktyczne

Edukacja wczesnoszkolna obejmuje pierwsze trzy lata nauki dziecka w szkole i ma za zadanie stopniowo przygotować dziecko do uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej i środowiska lokalnego, a w dalszej perspektywie – do pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym. Cele wychowania i sposób ich realizacji w niższych klasach szkoły podstawowej powinny być dostosowane do indywidualnych możliwości intelektualnych, emocjonalnych, społecznych i zdrowotnych dziecka będącego w młodszym wieku szkolnym.

Zakres wiadomości i umiejętności, jakimi ma dysponować uczeń kończący klasę III szkoły podstawowej oraz postaw, które ma przejawiać, ustalono tak, aby nauczyciel mógł organizować odpowiednie sytuacje dydaktyczno-wychowawcze w przeciętnych warunkach edukacyjnych. Jest to ważne założenie, gdyż wiadomości, umiejętności i postawy ukształtowane w klasach I–III szkoły podstawowej stanowią bazę i punkt wyjścia do prowadzenia procesu wychowawczo-profilaktycznego na dalszych etapach kształcenia. Realizacja celów wychowania i profilaktyki na I etapie kształcenia powinna być tak zorganizowana, aby wszyscy uczniowie, niezależnie od

poziomu ich rozwoju psychofizycznego, mieli możliwość zrozumienia podstawowych procesów społecznych zachodzących w najbliższym i dalszym otoczeniu oraz przejawiania adekwatnego do danej sytuacji zachowania.

Tabela nr 1. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III

Obszar	ZADANIA –kl.I-III
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; • kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; • rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; • kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego; • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; • kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; • rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; • kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; • kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; • przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; • zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; • rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.

<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzenia się; • kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; • kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; • kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; • kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji;
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; • przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; • wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; • kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; • kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; • kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; • kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimedialnych; • przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; • przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; • kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.

Opracowano na podstawie *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej* – www.dziennikustaw.gov.pl (dostęp dn. 14.03.2017r.).

Tabela nr 2. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV–VIII

OBSZARY	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<p>Nabywanie podstawowej wiedzy na temat stresu.</p> <p>Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania.</p> <p>Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie.</p> <p>Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny.</p> <p>Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.</p>	<p>Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują.</p> <p>Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.</p> <p>Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości.</p> <p>Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron.</p> <p>Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.</p>	<p>Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje.</p> <p>Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań.</p> <p>Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.</p> <p>Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.</p>	<p>Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności.</p> <p>Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości.</p> <p>Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.</p>

OBSZARY	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<p>Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania.</p> <p>Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb.</p> <p>Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi.</p> <p>Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób.</p> <p>Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji.</p> <p>Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota).</p> <p>Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę.</p> <p>Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu.</p> <p>Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów.</p> <p>Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka.</p> <p>Rozwijanie samorządności.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron.</p> <p>Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności.</p> <p>Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).</p>	<p>Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron.</p> <p>Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji.</p> <p>Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.</p>
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka.	Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów.	Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności	Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości.

OBSZARY	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań cd.	<p>Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania.</p> <p>Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia.</p> <p>Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.</p>	<p>Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.</p> <p>Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie.</p> <p>Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają.</p> <p>Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.</p>	<p>Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.</p> <p>Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość.</p> <p>Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.</p>	<p>Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu.</p> <p>Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.</p>
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<p>Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów.</p> <p>Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję.</p> <p>Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.</p> <p>Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania.</p> <p>Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań.</p>	<p>Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach.</p> <p>Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku.</p>	<p>Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie.</p> <p>Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich.</p> <p>Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym.</p>	<p>Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów.</p>

OBSZARY	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych	<p>Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.</p>	<p>Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania.</p> <p>Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i internetu.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi.</p> <p>Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych.</p> <p>Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków.</p> <p>Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?</p>	<p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy.</p> <p>Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu.</p> <p>Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.</p>

IX. Treści dotyczące obszarów wychowania i profilaktyki zawarte w podstawach programowych przedmiotów kształcenia ogólnego

Tabela nr 1. Zdrowie – edukacja zdrowotna

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> – dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; – ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; – posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; – posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; – reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; – wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; – przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; – ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. Internet; – ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej; – uzasadnia konieczność ochrony przyrody; – opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; – opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; – opisuje zasady zdrowego odżywiania; – przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; – przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; – omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; – wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; – omawia sposoby redukcji nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; – wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; – wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania
WOS	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych; – podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych;

Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> – kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; – doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie; – poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie; – wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu; – omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; – dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie); – wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; – ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia; – ustala, co sam może zrobić, aby stworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);
Technika	<ul style="list-style-type: none"> – przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; – kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	
	<ul style="list-style-type: none"> – uczy się dbałości o zdrowie – różnicowania pojęć: „człowiek zdrowy”, „człowiek chory”; – uczy się przestrzegania zasad higieny – mycia rąk, mycia owoców i warzyw, korzystania z czystych naczyń itd.; – uczy się dobierania produktów spożywczych do poszczególnych posiłków; – poznaje i przestrzega zasad zdrowego trybu życia; – uczy się dbałości o odpowiednią pozycję podczas pracy oraz dobre oświetlenie; rozumienie znaczenia snu oraz odpoczynku; – rozumie konieczność przeprowadzania badań profilaktycznych – wizyta u lekarza pierwszego kontaktu, stomatologa, ginekologa itp. – uczy się określania własnych mocnych stron i trudności;

Tabela nr 2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; – przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad;

	<ul style="list-style-type: none"> – współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię; – dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; – dostrzega, że lepiej poznaje siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; – odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; – ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot; – szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym; – uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; – wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; – wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartością dla nich, i nazywając to, co jest wartością dla niego; – naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; – przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; – identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; – bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; – pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; – wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; – wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; – omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; – identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; – wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; – wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; – współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; – motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
WOS	<ul style="list-style-type: none"> – współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; – wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; – uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontakt, przynależności, uznania); – przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej auto-prezentacji – kształtowania swojego wizerunku;

	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; – rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; – rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; – przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> – zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; – doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – zna i stosuje zasady <i>savoir-vivre'u</i> w różnych sytuacjach społecznych; – rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedziane i pisane słowa; – kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; – bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	
	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie i nazywa relacje i więzi między członkami rodziny; – przestrzega zasad panujących w rodzinie; – przestrzega zasad panujących w klasie; – przestrzega norm współżycia w grupie; – uczy się współuczestnictwa i współpracy podczas zabawy i zajęć; – poznaje sąsiadów, znajomych rodziny i ich role społeczne; – poznaje i korzysta z miejsc użyteczności publicznej; – poznaje organizacje społeczne działające na rzecz osób z niepełno sprawnościami; – przyswaja język i doskonali rozwój mowy; – uczy się porozumiewania w formie dialogu; poznaje zasady prowadzenia rozmowy; – uczy się komunikowania z zastosowaniem wspomagających i alternatywnych metod komunikacji – AAC: gesty, mimika, zdjęcia, obrazy, znaki przestrzenno-dotykowe, symbole, pismo, urządzenia i oprogramowanie wspomagające komunikację (dla uczniów niekomunikujących się werbalnie lub ze znacznymi ograniczeniami w tym zakresie); – bierze udział w wydarzeniach klasowych i szkolnych, także z zastosowaniem urządzeń głosowych – prostych komunikatorów, urządzeń wysokiej technologii; – uczy się i doskonali wyrażanie własnego zdania; – uczy się stosowania form grzecznościowych i komplementów w życiu codziennym; <p>uczy się wyjaśniania swojego zachowania i mówienia o planach;</p>

Tabela nr 3. Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Klasa I–III	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne; – szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; – określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; – odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; – odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania;
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> – kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; – rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; – kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; – rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; – rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; – rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania; – rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; – kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; – jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
Historia	<ul style="list-style-type: none"> – poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;
Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> – poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; – zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; – zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; – uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); – angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; – uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; – stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia

	<ul style="list-style-type: none"> – w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
Plastyka	<ul style="list-style-type: none"> – zna dziedzictwo kulturowe najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); – zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; – podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; – wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym; – uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu, oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom; – planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> – kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową regionu;
Geografia	<ul style="list-style-type: none"> – łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem kulturowym ludzkości; – przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania; – rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej; – ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, tury- stycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej); – kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią; – rozwija postawy współodpowiedzialności za stan środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszłego rozwoju społeczno-kulturowego i gospodarczego „małej ojczyzny”, własnego regionu i Polski; – przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją; – postępuje etycznie w pracy z informacjami;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	
	<ul style="list-style-type: none"> – bierze udział w świątach i tradycjach rodzinnych; – przestrzega kultury życia codziennego; – uczy się korzystania z ośrodków i instytucji kultury; – uczy się właściwego zachowania w różnych miejscach i sytuacjach (teatr, kino, muzeum, wystawy, koncerty itp.);

Kształcenie specjalne	
	<ul style="list-style-type: none"> – uczy się udziału w różnych formach twórczości (formy parateatralne, muzykowanie, zajęcia plastyczne, imprezy itp.); – rozumie przynależność do kraju, regionu, narodu; – poznaje region, tradycje, obyczaje; – bierze udział w lokalnych świętach i uroczystościach;

Tabela nr 4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; – rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; – stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; – ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady etykiety; – rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, w tym zwłaszcza w sieci Internet; – przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie; – posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; – uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; – wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; – stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; – ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, – pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; – omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; – wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; – wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; – wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy

	<p>powiadomić w takich sytuacjach;</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować; – wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; – przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
Technika	<ul style="list-style-type: none"> – przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; – analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); – wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany;
Szkoła podstawowa dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym	
	<ul style="list-style-type: none"> – uczy się dostrzegania czynników i sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu (w tym także zagrożeń ze strony innych osób, używania alkoholu, środków odurzających); – uczy się i doskonali umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych i niebezpiecznych (dotyczących siebie i innych); – poznaje odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludzi (Straż Pożarna, Policja, Wojsko Polskie, Straż Miejska, pracownicy ochrony); – poznaje i korzysta z ważnych numerów alarmowych; – uczy się zachowania bliskości i dystansu w relacjach z innymi ludźmi; – uczy się prawidłowego zachowywania się w środkach komunikacji; – poznaje nietypowe i nagłe sytuacje, które mogą się zdarzyć w domu, szkole, na ulicy, w innych miejscach; – uczy się przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas posługiwania się różnymi urządzeniami w domu i w szkole; – uczy się rozpoznawania i rozumienia znaków drogowych, symboli, oznaczeń w różnych miejscach itp.

VIII.

Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- 6) w analizie przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. Ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego powołany przez dyrektora. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana rada pedagogiczna i rada rodziców.

Program wychowawczo-profilaktyczny został uchwalony przez Radę rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Szkoły Podstawowej w Białej Niżnej w dniu

.....